คือ การสำรวจรวบรวมความคิดเห็นและข้อมูล เพื่อประเมินสภาพของวัดและชุมชนก่อนเลือกแนวทางการพัฒนาที่เหมาะสม 2) ยิ่งให้ยิ่งได้ คือ การประกาศเจตนารมณ์ของวัดที่จะดำเนินการ เพื่อเอื้อประโยชน์ต่อชุมชน 3) ฝนตกใส่ตุ่มคือ การสำรวจความรู้พื้นฐานของชุมชน การจัดการความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น และจัดเก็บบันทึกความรู้นั้นจัดตั้งแหล่งเรียนรู้หรือพิพิธภัณฑ์ 4)กลุ่มกัลยาณมิตรคิดถูก คือ การสร้างภาคีเครือข่ายในการทำงานให้เหมาะสมและเอื้อประโยชน์ต่อกันระหว่างวัดกับชุมชน และระหว่างวัดกับองค์การต่าง ๆ และ 5) ต้องสุขก่อนจึงสำเร็จ คือ การส่งเสริมพฤติกรรมทางด้านจิตใจให้บุคคลมีปัญญาคิดเป็นแก้ปัญหาเป็น ไม่เสพบริโภควัตถุเกินสมควร และมีความภาคภูมิใจในพื้นฐานความเป็นมาของชุมชนตนเอง **ด้านวัดเป็นศูนย์กลางศิลปวัฒนธรรม** ความสำคัญของศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นในฐานะเป็นมรดกทางสังคม ที่เกิดจากการประพฤติปฏิบัติร่วมกันเป็นแนวทางเดียวกันอย่างต่อเนื่องของคนในสังคม ที่สืบทอดต่อเนื่องกันมาจากอดีตจนถึงปัจจุบัน เป็นผู้อนุรักษ์สิ่งแวดล้อม สอดคล้องกับที่ **พระครูวิลาศกาญจนธรรม (เล็ก สุธมฺมปญฺโญ)(2557)** ได้วิจัยเรื่อง “รูปแบบการจัดการสำนักปฏิบัติธรรมประจำจังหวัดดีเด่นในเขตปกครองคณะสงฆ์ภาค 14” จากผลการวิจัยพบว่า การบริหารจัดการสำนักปฏิบัติธรรมประจำจังหวัดในเขตปกครองคณะสงฆ์ภาค 14 นอกจากได้ตามเกณฑ์มาตรฐานของสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติแล้ว ส่วนใหญ่มีความโดดเด่นเกินมาตรฐาน และมีการนำเอาระบบการบริหารจัดการสมัยใหม่เข้ามาใช้งาน เป็นต้น สำหรับรูปแบบการจัดการสำนักปฏิบัติธรรมประจำจังหวัดดีเด่นในเขตปกครองคณะสงฆ์ภาค 14 ด้านการบริหารจัดการ พบว่า มีการนำเอาระบบการจัดการสมัยใหม่เข้ามาช่วยในการบริหารจัดการสำนัก มีการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนรับรู้ตามสื่อต่าง ๆ อย่างทั่วถึง

7. ข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง “รูปแบบการพัฒนาวัดให้เป็นศูนย์รวมจิตใจของประชาชนในจังหวัดสระบุรี” มีข้อเสนอแนะ ดังนี้

7.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1) คณะสงฆ์จัดหวัดสระบุรี ควรจัดโครงการอบรมพัฒนาศักยภาพและขีดความสามารถของพระสังฆาธิการระดับวัด เป็นประจำทุกปี อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง

2) คณะสงฆ์จัดหวัดสระบุรี ควรรณรงค์ให้ทุกวัด จัดทำแผนงบประมาณระยะสั้น และแผนงบประมาณระยะยาว พร้อมทั้งรายงานผลการดำเนินงานตามแผนงบประมาณนั้น ๆ ต่อผู้บังคับบัญชาเหนือตนตามกรอบระยะเวลา

3) คณะสงฆ์จัดหวัดสระบุรี ควรรณรงค์ให้ทุกวัด เข้าร่วมโครงการ วัด 5 ส. และมีการประเมินผลการจัดระเบียบ วัด 5 ส. โดยคณะกรรมการฝ่ายคณะสงฆ์ร่วมกับสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดสระบุรี

4) คณะสงฆ์จัดหวัดสระบุรี ควรรณรงค์ให้พระสังฆาธิการทุกระดับ เข้าศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรการบริหารกิจการคณะสงฆ์ หรือ ป.บส. เพื่อพัฒนาศักยภาพทางการบริหารจัดการ